

УДК 27-247.8

DOI <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2025.20.7>

ТОЧКИ ЗОРУ ПЕРСОНАЖІВ В ОПОВІДНОМУ СЮЖЕТИ ЄВАНГЕЛІЇ ВІД ІВАНА 11:17–12:11

Андрій ЯЦИШИН

доктор філософії з богослов'я,
завідувач кафедри богослов'я, перший заступник директора і науковий
співробітник Науково-дослідного інституту капеланства,
ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,
вул. Софрона Мудрого, 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна
e-mail: yatsyshyn.a@ifaiz.edu.ua

ORCID: [0000-0002-1806-3603](https://orcid.org/0000-0002-1806-3603)

Володимир БУРДИЛЯК

студент II курсу освітньо-професійної програми «Богослов'я» спеціальності
041 «Богослов'я» освітнього рівня магістра,

ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»
вул. Софрона Мудрого, 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна

e-mail: yburdyliak@gmail.com

ORCID: [0009-0000-2601-5639](https://orcid.org/0009-0000-2601-5639)

Бібліографічний опис статті: Яцишин А., Бурдиляк В. (2025). Точки зору персонажів в оповідному сюжеті Євангелії від Івана 11:17–12:11. *Добрий Пастир: науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого. Богослов'я. Філософія. Історія. 20*, 89–101. <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2025.20.7>

У статті аналізується точка зору персонажів у рамках оповідного уривка Євангелії від Івана 11:17 – 12:11. Даний уривок є центром ширшої текстуальної секції Ів. 10:40 – 12:50, в якій головним героєм виступає Ісус, точка зору Якого є провідною. Стаття аналізує кілька аспектів поведінки персонажів для глибшого проникнення у їх внутрішній світ, що дозволяє оповідачу представити певні системи переконань, які читач покликаний відкинути або прийняти. Стаття демонструє, де точка зору оповідача або Ісуса як головного героя зливається з позицією того чи іншого персонажа, а де – контрастує, що спонукає читача засвоїти певні богословські істини.

Ключові слова: точка зору, оповідь, сюжет, уривок, наратив, перспектива, персонаж, оповідач, читач, протагоніст, антагоніст.

Andriy YATSYSHYN

Doctor of Philosophy in Theology,

Head of the Department of Theology, First Deputy Director and Research Fellow of the Chaplaincy Research Institute,

*PHEI «Ivano-Frankivsk Academy of Ivan Zolotoustyj»,
Sofron Mudryy str., 22, 76019, Ivano-Frankivs'k, Ukraine*

e-mail: yatsyshyn.a@ifaiz.edu.ua

ORCID: [0000-0002-1806-3603](https://orcid.org/0000-0002-1806-3603)

Volodymyr BURDYLIAK

*2nd year student of the educational and professional program «Theology», specialty
041 «Theology», master's level*

*PHEI «Ivano-Frankivsk Academy of Ivan Zolotoustyj»,
Sofron Mudryy str., 22, 76019, Ivano-Frankivs'k, Ukraine*

e-mail: yburdyliak@gmail.com

ORCID: [0009-0000-2601-5639](https://orcid.org/0009-0000-2601-5639)

CHARACTERS' POINTS OF VIEW IN THE NARRATIVE PLOT THE GOSPEL OF JOHN 11:17–12:11

The article analyses point of view as a narrative technique in interpreting the behaviour of various characters in the narrative passage from the Gospel of John 11:17–12:11. This passage frames the transformation of the fourth journey of the Word in the flesh (John 10:40–12:50), where Jesus is the main character, whose point of view is the leading thread of the entire storyline. The article analyses several aspects of the characters' behaviour to gain a deeper insight into their inner world, allowing the narrator to present certain belief systems that the reader is called upon to reject or accept. The article demonstrates where the narrator's point of view or that of Jesus as the main character merges with the position of one character or another, and where it contrasts, prompting the reader to assimilate certain theological truths.

Key words: *point of view, narrative, plot, excerpt, perspective, character, narrator, reader, protagonist, antagonist.*

Постановка проблеми та актуальність статті. В статті розкриті особливості точки зору (*point of view*) персонажів в рамках текстуальної секції Ів. 11:17–12:11. Цей літературний прийом є ефективним засобом для глибшого розуміння сюжетної лінії. Завдяки майстерності оповідача занурити читача в сюжетну лінію тексту, останній покликаний оцінити як вчинки персонажів, так і їхню реакцію на слова Ісуса. Ця наукова стаття виконана в межах комплексної теми науково-дослідної роботи кафедри богослов'я та науково-дослідного інституту капеланства Приватного закладу вищої освіти «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»: «Богословські аспекти духовного зцілення в контексті кризових ситуацій сучасного українського суспільства», термін виконання – з 01.10.2025 р. по 30.09.2030 р. (затверджено рішенням Вченої ради Академії, протокол № 2 від 19.09.2025 р.).

Метою статті є дослідити різні точки зору персонажів тексту Ів. 11:17 – 12:11, який є органічною частиною оповідної секції Ів. 10:40 – 12:50. Стаття має

на меті показати, як оповідач в майстерний спосіб веде читача впродовж драматичного сюжету, даючи йому змогу оцінити та засвоїти точки зору персонажів. Оригінальність статті полягає у демонстрації того, як оповідач ставить перед читачем завдання прийняти ту точку зору, що відповідає стратегії протагоніста – Ісуса, тобто привести адресата до віри, та відкинути ту, які займають Його вороги – антагоністи, що відкидають Його як Месію.

Виклад основного матеріалу. Точка зору як літературний прийом, – з перспективи наративного підходу до аналізу тексту Євангелії від Івана, – це спосіб спостереження над поведінкою персонажів, їхніх дій та слів¹. Слід враховувати позицію оповідача, який веде сюжетну лінію з перспективи точки зору². Вона полягає у тому, що оповідач намагається у межах певної системи переконань показати прагматичність сюжету методом зміни наративної перспективи³. У даному контексті функція оповідача полягає в тому, щоб діяти подібно до «екскурсовода», що передбачає розміщення читачів у різних точках огляду сюжетної нитки. У такий спосіб перед читачем змальовується «картина» сюжетної оповіді, що, своєю чергою, дозволить йому реально побачити точки зору персонажів з різних позицій, слідуючи за оповідачем.

Щоб ефективно дослідити точки зору персонажів секції Ів. 11:17 – 12:11, слід показати їхню взаємодію з точкою зору Ісуса – протагоніста оповідного сюжету. Така стратегія оповідача дозволяє читачу оцінити реакцію персонажів на Ісуса, щоб читачі засвоїли Його точку зору та самостійно сформулювали відповідь на заклик вірувати в Нього. Для оповідача реакції персонажів є відповідними або невідповідними, оскільки він оперує дуалістичним світоглядом⁴. Слід додати, що точка зору оповідача цілком зливається з наративною стратегією протагоніста – Ісуса⁵.

Уривок Ів. 11:17–12:11 у межах літературної композиції Євангелії від Івана. Обраний уривок Ів. 11:17 – 12:11, згідно з квінарною схемою, становить трансформацію у наративній структурі секції Ів. 10:40 – 12:50, яка слугує «містком» між «книгою знаків» та «книгою слави»⁶, де відбувається перехід від початкової ситуації в Ів. 10:40-42 й ускладнення сюжету в Ів. 11:1-16 (хвороба та смерть Лазаря) до кульмінаційного повороту в оповіді через події воскресіння Лазаря, помазання ніг Ісуса та позитивної чи негативної реакції персонажів в Ів. 11:17 – 12:11. Трансформаційна частина секції слугує осердям усієї

¹ Resseguie J. A Narrative-Critical Approach to the Fourth Gospel. Characters and Characterization in the Gospel of John / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 3.

² Стецько В. Наративний аналіз дослідження Святого Письма. *Волинський благовісник*. 2014. № 2. С. 60.

³ Bennema C. A Comprehensive Approach to Understanding Character in the Gospel of John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 50-52.

⁴ Bennema C. A Comprehensive Approach to Understanding Character in the Gospel of John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 52-53.

⁵ Thomaskutty J. Reading John 11:1-45 from a post-normal times perspective. *Acta Theologica*. 2022. Vol. 42. № 1. P. 145.

⁶ Яцишин А. І. Наративний аналіз Ів. 10,40 – 12,50. *Науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого «Добрий Пастир»*. 2018. Вип. 12–13. С. 138.

послідовності, перетворюючи конфлікт смерті на знак життя та готуючи оповідний сюжет до розв'язки в Ів. 12:12-36 та кінцевої ситуації в Ів. 12:37-50⁷.

Аналіз точок зору персонажів в уривку Ів. 11:17–12:11. У межах текстуальної секції Ів. 11:17 – 12:11 за допомогою наративного підходу розглянемо точки зору трьох головних персонажів: Ісуса, Марти та Марії. Крім того, звернемо увагу на точки зору первосвященників, Каяфи, юдеїв, Юди Іскаріота та учнів.

Ісус. Упродовж всієї наративної секції Ів. 10:40 – 12:50 читачу представлена точка зору, яка веде до ефективного розуміння Смерті та Воскресіння Ісуса, наслідком чого є дар вічного життя. Точка зору Ісуса щодо смерті Лазаря має позитивний та цілеспрямований погляд: ця смерть на славу Божу (Ів. 11:4)⁸. Позиція Ісуса у просторі та часі постійно динамічна. Ісус як головний персонаж оповіді демонструє читачу свою головну точку через втручання оповідача. Вона полягає у тому, що людське мислення не може передбачити Божого промислу та Божої волі⁹.

У своєму проголошенні (Ів. 11:25-26) Ісус виражає свою точку зору як Марті, так і читачеві. Ісус трансформує віру читача через правильне усвідомлення слів у віршах 25 та 26: віруючий призначений для життя, що триває вічно, попри те, що перед ним лежить неминучість фізичної смерті. Риторичне запитання Ісуса Ів. 11:26b стає поштовхом читачеві до прийняття конкретної позиції: вірити або не вірити¹⁰. Слова Ісуса в Ів. 11:25-26 не обіцяють, що фізичної смерті можна уникнути. Навпаки, підкреслюють, що смерть залишається реальністю, але Він присутній і тоді, коли триває життя, і тоді, коли настає смерть¹¹.

У Ів. 11:31 читач може розділити точку зору юдеїв, вважаючи, що Марія подалася до гробу Лазаря, щоб виявити емоції скорботи. Проте оповідач майстерно демонструє стратегію Ісуса: насправді Марія прямує не до гробниці, а до Того, Хто є Воскресінням і Життям (Ів. 11:25)¹². Вказівки на внутрішні почуття людськості Христа (Ів. 11:33.35.38) спонукають читача до усвідомлення ідентичності місії Ісуса, адже його «відчай» та «зворушення» зумовлені гнівом через брак віри народу в Нього. Крім того, така поведінка Ісуса визначає ще одну точку зору, на яку слід звернути увагу: Богові не байдужі людські страждання; сам Христос зіткнувся з втратою близького друга¹³. Враховуючи інші інтерпретації, слід окреслити ще одну позицію Ісуса: коли Ісус бачить, як плаче

⁷ Lee D. *The Symbolic Narratives of the Fourth Gospel*. Sheffield, England: JSOT Press, 1994. P. 197-198.

⁸ Hase L. *That We Might Die with Him: Jesus's Death and Resurrection as a Paradigm for Discipleship in Jn 11.1–12.11*. *Journal for the Study of the New Testament*. 2024. Vol. 46, issue 3. P. 303-304.

⁹ Stibbe M. *A Tomb with a view: John 11.1-44 in Narrative-Critical Perspective*. *New Testament Studies*. 1994. Vol. 40, issue 1. P. 45.

¹⁰ Leon-Dufour X. *Lecture dell'Evangelo secondo Giovanni*. Cinisello Balsamo, Italy: San Paolo, 2007. P. 696.

¹¹ O'Day G. *Martha: Seeing the Glory of God. Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 500-502.

¹² Calleja J. *John 11: Author's stylistic devices and Church Vocabulary*. *Melita Theologica*. Malta, 1990. Vol. 41, issue 1. P. 4.

¹³ Leon-Dufour X. *Lecture dell'Evangelo secondo Giovanni*. Cinisello Balsamo, Italy: San Paolo, 2007. P. 699-700.

Марія, а разом з нею юдеї, то стає «глибоко зворушеним у душі», що свідчить про Його гнів на владу смерті, яка асоціюється з царством диявола, а також вказує на перспективу власної Смерті (пор. Ів. 12:27)¹⁴.

У Ів. 11:39 читач перебуває у вигіднішій позиції, ніж Марта. Оповідач враховує, що Марта не знає достеменно про чудо, яке має відбутися. Слова Ісуса до Марти не мали на меті показати чудо воскресіння Лазаря, а цілком протилежну оповідну стратегію: заклик увірувати в Нього, Який є Воскресінням і Життям вже тут і тепер¹⁵. У Ів. 11:41-42 автор подає читачеві ще одну точку зору Ісуса. Коли друзі Ісуса просять про Його втручання в ситуацію, Він обертає це на славу Отця. Така позиція закликає читача застановитися: чи вірить він у могутнє Боже втручання через молитву, навіть у безнадійній на людський погляд ситуації?¹⁶ Таким чином, точка зору Ісуса кидає виклик кожному читачеві, спонукаючи його вийти з усталених норм, прийнявши драму страждань та смерті як невід'ємну передумову Воскресіння та дару вічного життя¹⁷.

Марта. Взнявши до уваги слова Марти в Ів. 11:21, можемо прослідкувати її точку зору, в якій міститься натяк на докір Ісусу. Її слова не більше, ніж констатують суть справи, наскільки це стосується її. Вона особисто стикається з реальністю смерті свого брата, докоряючи Ісусові про Його відсутність. З її точки зору, це є причиною смерті Лазаря¹⁸. Згідно слів Марти в Ів. 11:22, немає можливості для воскресіння її брата Лазаря тут і зараз. Однак оповідач допоміг читачу звернути увагу, що Марта не мала справжньої віри в Ісуса ще з вірша 21. Іронічно, що Марта спробувала пояснити Ісусу значення воскресіння (Ів. 11:24). Її нерозуміння полягає в тому, що вона не бачить, що сам Ісус тепер є Воскресінням і Життям¹⁹. Оповідач спонукає читача засвоїти істину: в Особі Ісуса Христа вже сповнилася надія на майбутнє воскресіння²⁰.

Впевненість Марти в її словах у Ів. 11:22 передбачають форму, якої пізніше набуде молитва Ісуса в Ів. 11:41-42²¹. Видається, що слова Марти в Ів. 11:39 підривають її віру, висловлену в Ів. 11:27. В Ів. 11:17-27 смерть Лазаря є головною темою розмови Марти та Ісуса, проте не центром уваги. Основна увага віршів 17-27 зосереджена на можливості віри в Бога та довірі до Нього навіть перед обличчям смерті²². В Ів. 11:28-37 домінуючими є плач і жалоба. Проте

¹⁴ Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 477-478.

¹⁵ O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 501.

¹⁶ Watson E., Culy M. The Making of a Disciple. *Character Studies in the Gospel of John*. Eugene, USA: Cascade books, 2021. P. 89

¹⁷ Bazzi C. *Vangelo di Giovanni. Testo e commento*. Casale Monferatto, Italia: Piemme, 2000. P. 123.

¹⁸ O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 491-492.

¹⁹ Moloney F. The Faith of Martha and Mary: a narrative approach to John 11,17-40. *Biblica*. 1994. Vol. 75. № 4. P. 477.

²⁰ Culpepper R. *Anatomy of the Fourth Gospel: A Study in Literary Design*. Philadelphia, USA: Fortress Press, 1987. P. 193.

²¹ O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 492-500.

²² O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 500-502.

ситуація змінюється в Ів. 11:39-44. Слова Марти зосереджують увагу читача, що мертвий перебуває всередині гробниці, і спонукають Ісуса діяти. Така точка зору Марти дозволяє просунути сюжетну лінію вперед: Ісус воскрешає Лазаря з мертвих. З моменту воскресіння Лазаря позиція Марти є невизначеною: оповідач не фіксує її реакції після звершення чуда²³. Таким чином, оповідач демонструє точку зору Марти, що переходить від прохання (Ів. 11:21) до впевненості (Ів. 11:24) та визнання (Ів. 11:27). Попри те, що текст не вказує, чи здатна Марта достеменно зрозуміти проголошення Ісуса в Ів. 11:25-26, вона відповідає в Нього вірою (Ів. 11:27)²⁴.

Марія. Увага на особі Марії вперше зосереджується у Ів. 11:28. Вона демонструє свою точку зору, виконуючи роль справжнього учня, коли несвідомо веде юдеїв до Ісуса (Ів. 11:31)²⁵. Тоді, коли Марта потребує раціональних пояснень, Марія займає іншу точку зору: вона перебуває під впливом емоцій. Коли позиція Марти спонукає Ісуса виявити, що Він – Воскресіння і Життя (Ів. 11:25-26), то точка зору Марти спонукає Ісуса виявити Свій гнів через владу смерті. Завдяки позиції Марії, оповідач допомагає читачу зануритися у внутрішнє життя Ісуса, розкриваючи Його солідарність з людськими стражданнями (Ів. 11:33-35.38)²⁶. Обтирання Марією ніг Ісуса волоссям показує її чітку позицію любові та відданості²⁷. Точка зору Марії трансформується. У першій сцені вона у розпачі та горі падає до ніг Ісуса, з докором (Ів. 11:32), а в другій – її мотивація зовсім інша: вона виявляє вдячність, щедрість та усвідомлює наслідки Ісусових дій (Ів. 12:3)²⁸. Точка зору Марії через помазання Ісусових ніг на поховання набуває пророчого характеру: вона перша у цілому Євангеліє усвідомлює, що перед Ісусом – неминуча Смерть. Цим жестом вона хоче донести читачу те, що Ісус – справжній Месія²⁹, усвідомлюючи невідкладність спасіння³⁰, а також демонструє справжню природу учнівства³¹. Під час захисту Марії перед Юдою Іскаріотом (Ів. 12:7), Ісус натякає, що хоча б хтось врешті-решт правильно зрозумів Його: Марія зайняла правильну точку зору щодо Його місії. Тут Марія представлена як така, що рухається до

²³ O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 500-502.

²⁴ Bennema C. *Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition*. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. P. 228.

²⁵ Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 478-480.

²⁶ Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 478-480.

²⁷ Bennema C. *Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition*. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. P. 235.

²⁸ Lee D. Martha and Mary: Levels of Characterization in Luke and John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 206.

²⁹ Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 478-480.

³⁰ Яцишин А. І. Наративний аналіз Ів. 10,40 – 12,50. *Науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого «Добрий Пастир»*. 2018. Вип. 12–13. С. 150.

³¹ Bennema C. *Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition*. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. P. 235.

позитивної перспективи Смерті Ісуса³². Таким чином, оповідач показує різкий контраст її поведінки: вона переповнена горем смерті брата і водночас демонструє довіру, коли помазує Ісуса. Саме воскресіння Лазаря трансформувало її віру та поведінку. Хоча в момент виходу Лазаря з гробу читач нічого не знає про реакції Марії та Марти, проте оповідач дозволяє читачу за допомогою цієї прогалини усвідомити радість життя, дарованого Сином Людським³³.

Лазар. У оповідному сюжеті Ісус звертається до Лазаря лише один раз (Ів. 11:43). Його відповідь – драматична: Лазар мовчки виходить, чуючи голос свого Пастиря. Лазар займає точку зору справжнього учня, що слухає голосу Пастиря. Такий хід сюжету ставить читачу риторичне питання та можливість зайняти позицію: бути учнем Пастиря, смиренно відгукуючись на Його голос³⁴. Лазар є прототипом кожного учня, що слідує за Ісусом. Крім того, він є тим, кого любить Ісус, а відтак прообразом ідеальної «вівці», за яку Ісус віддає Своє життя (Ів. 12:9-11)³⁵. З іншого боку, Лазар уособлює всіх людей, що мусять зазнати фізичної смерті³⁶, а це є необхідною умовою для воскресіння до життя. У цьому контексті оповідач запрошує читача засвоїти певну істину: як той, кого любить Ісус, Лазар представляє всіх, кому дарує життя Той, Хто сам є Життям (Ів. 11:25). Парадоксально, але те, що приносить життя Лазарю, зумовлює Смерть Ісуса, а те, що приносить Смерть Ісусу, дарує життя світові³⁷. Таким чином, драматичний розвиток сюжету Ів. 11:17 – 12:11 дозволяє назвати Лазаря як «прагматичного учня», а також репрезентативного персонажа, що уособлює тих, кого любить Ісус³⁸. Конфлікт між життям та смертю формують точки зору Лазаря, який у своїй смертності представляє всіх людей, що стикаються із загрозою фізичної смерті.

Учні. Хоча в уривку Ів. 11:17 – 12:11 учні, серед яких – Тома Близнюк, не є активними персонажами, проте вони з'являються в Ів. 11:54. Їх слід вважати постійно присутніми на фоні сюжетної оповіді³⁹. Точка зору учнів полягає в нерозумінні дій Ісуса. Вони не розуміють метафору сну (Ів. 11:11-14), досвід смерті для них ще не звіданий, а точка зору Томи не дає змоги дивитися за межі Смерті Ісуса, оскільки «година» осягнення віри настане лише після Великодня

³² Hase L. That We Might Die with Him: Jesus's Death and Resurrection as a Paradigm for Discipleship in Jn 11.1–12.11. *Journal for the Study of the New Testament*. 2024. Vol. 46, issue 3. P. 304.

³³ Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 478-480.

³⁴ Bennema C. Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. P. 244.

³⁵ Hase L. That We Might Die with Him: Jesus's Death and Resurrection as a Paradigm for Discipleship in Jn 11.1–12.11. *Journal for the Study of the New Testament*. 2024. Vol. 46, issue 3. P. 306.

³⁶ Thompson M. Lazarus: "Behold a Man Raised Up by Christ". *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 469-471.

³⁷ Thompson M. Lazarus: "Behold a Man Raised Up by Christ". *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 472.

³⁸ Hase L. That We Might Die with Him: Jesus's Death and Resurrection as a Paradigm for Discipleship in Jn 11.1–12.11. *Journal for the Study of the New Testament*. 2024. Vol. 46, issue 3. P. 306.

³⁹ Popp Th. Thomas: Question Marks and Exclamation Marks. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 507.

(Ів. 20:24-29)⁴⁰. Віра учнів потребує трансформації (Ів. 11:15). Їхня присутність під час події смерті та воскресіння Лазаря пасивна, проте вони залишаються поруч з Ісусом (Ів. 11:54; 12:4)⁴¹.

Синедріон та Каяфа. Варто звернути увагу на точки зору антагоністів (противників) Ісуса – Синедріону (первосвященники) та Каяфи (Ів. 11:47-53). Ціль Синедріону – негайно припинити розкол у юдейській громаді, яка поділилася на два табори. Їхня позиція має мету: щоб слова, дії, знаки Ісуса не викликали віри. Засобом для приглушення такого явища вони обрали страту Ісуса. Мотивом такої позиції стала вказівка оповідача в Ів. 12:11. Крім того, їхня ціль – знищити живий знак чудес Ісуса – Лазаря, воскресіння Якого стає поштовхом до остаточної реакції антагоністів та початку прелюдії Страстей Ісуса. Точка зору Каяфи, який мимоволі пророкує спасительну Смерть Христа, набуває іронічного характеру (Ів. 11:49-52), адже у його словах здійснюються слова Прологу (Ів. 1:12). Його позиція веде до того, що він сам несвідомо стає виконавцем сотеріологічного плану спасіння людства (Ів. 1:11-12)⁴², через засуд Ісуса, Якого він не називає по-імені, утворюючи певну дистанцію між Ним та собою⁴³. Таким чином, парадоксально, але антагоністи самі є водночас і противниками, і тими, хто спонукає заздальгідь визначеній волі Бога Отця.

Юда Іскаріот. Цей персонаж демонструє точку зору, яка базується на лицемірстві, брехні та наслідуванні диявола. Він займає позицію злодія, що краде гроші спільноти, фальшиво турбуючись про бідних (Ів. 12:6). Оповідач змальовує постать Юди як фальшивого учня, наміром якого є красти та вбивати «овець стада» (пор. Ів. 10:1.8.10). Звернення Ісуса в Ів. 12:7-8 показує, що Юда не визнає унікальності місії Вчителя⁴⁴. Його позиція очевидна: він став учнем диявола⁴⁵.

Юдеї. В оповідному сюжеті юдеї виступають немов хор спостерігачів, який займає різні точки зору у зв'язку з діями Ісуса⁴⁶. Їхня позиція неоднозначна: у Ів. 11:8 вони готові каменувати Ісуса, але багато з них пізніше оплакують смерть Лазаря з Мартою та Марією (Ів. 11:19.31.33.35.36), виявляють віру в Ісуса через воскресіння Лазаря (Ів. 11:45; 12:9.11), ще інші – видають Ісуса (Ів. 11:46).

⁴⁰ Culpepper R. *Anatomy of the Fourth Gospel: A Study in Literary Design*. Philadelphia, USA: Fortress Press, 1987. P. 148.

⁴¹ Culpepper R. *Anatomy of the Fourth Gospel: A Study in Literary Design*. Philadelphia, USA: Fortress Press, 1987. P. 148.

⁴² Dennis J. *Conflict and Resolution: John 11.47-53 as the Ironic Fulfillment of the Main Plot-Line of the Gospel (John 1.11-12). Studien zum Neuen Testament und seiner Umwelt (SNTU)* / edit. by A. Fuchs. 2004. P. 30-37.

⁴³ Reinhartz A. Caiaphas and Annas: The Villains of the Piece? *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 532.

⁴⁴ Bennisma C. *Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition*. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. P. 203-204.

⁴⁵ Bennisma C. *Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition*. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. P. 204.

⁴⁶ Яцишин А. І. Наративний аналіз Ів. 10,40 – 12,50. *Науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого «Добрий Пастир»*. 2018. Вип. 12–13. С. 151.

Тому «юдейська» точка зору демонструє розкол у народі, ділячись на партії противників та послідовників, що потребують укріплення у вірі⁴⁷.

Висновки. Проаналізувавши точки зору персонажів сюжету Ів. 11:17 – 12:11, ми побачили, як оповідач упродовж сюжетної оповіді майстерно веде читача, який є запрошений прийняти ті позиції, які ведуть до позитивної динаміки трансформації віри в Ісуса, а також відкинути ті, що вороже налаштовані до Його Особи та місії. Ті персонажі, що представляють позитивну динаміку щодо Особи Ісуса, зливаються в єдину наратологічну концепцію оповідного уривка, даючи змогу зробити конкретне бачення: віра у Того, Хто є Воскресінням і Життям, є ознакою справжнього учнівства. Ми прослідкували, що точка зору Марії набуває пророчого характеру: вона знає, що Ісус – стражденний Месія. Ми дослідили, як точка зору Марти упродовж драматичного сюжету набувала різних форм. Це стало каталізатором того, що протагоніст – Ісус закликає читача вслід за Мартою переглянути власну життєву позицію щодо Нього: «Віриш тому?» (Ів. 11:26b), та позитивно відповісти на цей заклик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Святе Письмо Старого і Нового Завіту : в 2-х ч. / пер. о. І. Хоменко; повний пер., здійснений за оригін. євр., арам. та грец. текстами. Київ: Місіонер, 2020. Ч. 1: Старий Завіт. 1126 с.; Ч. 2: Новий Завіт. 350 с.
2. Стецько В. Наративний аналіз дослідження Святого Письма. *Волинський благовісник*. 2014. № 2. С. 49–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/volblag_2014_2_6.
3. Яцишин А. І. Наративний аналіз Ів. 10,40 – 12,50. *Науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого «Добрий Пастир»*. 2018. Вип. 12–13. С. 131–153. URL: <http://journal.ifaiz.edu.ua/index.php/gp/issue/view/7/11>.
4. Bazzi C. *Vangelo di Giovanni. Testo e commento*. Casale Monferatto, Italia: Piemme, 2000. 267 p. DOI: <https://doi.org/10.15581/006.34.13933>.
5. Culpepper R. *Anatomy of the Fourth Gospel: A Study in Literary Design*. Philadelphia, USA: Fortress Press, 1987. 375 p. URL: <https://ipfs.io/ipfs/bafykbzacedfgslp2obncrmzt2ahldzmlj3znmjvcl6ac73tjdv3i77dyz6vt4?filename=R.%20Alan%20Culpepper%20%20Anatomy%20of%20the%20Fourth%20Gospel%20%282009%29.epub>.
6. Bennema C. *Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John*, Second Edition. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. 364 p. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/encountering-jesus-9781451487497-9781451470062.html>.
7. Calleja J. John 11: Author's stylistic devices and Church Vocabulary. *Melita Theologica*. Malta, 1990. Vol. 41, issue 1. P. 1–14. URL: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/36244/1/MT%2c_41%281%29_-_A1.pdf.

⁴⁷ Culpepper R. *Anatomy of the Fourth Gospel: A Study in Literary Design*. Philadelphia, USA: Fortress Press, 1987. P. 159.

8. Bennema C. A Comprehensive Approach to Understanding Character in the Gospel of John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 36–59. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/characters-and-characterization-in-the-gospel-of-john-9781472550330-9780567261960-9780567259653.html>.
9. Hase L. That We Might Die with Him: Jesus's Death and Resurrection as a Paradigm for Discipleship in Jn 11.1–12.11. *Journal for the Study of the New Testament*. 2024. Vol. 46, issue 3. P. 294–320. DOI: <https://doi.org/10.1177/0142064X231208911>.
10. Watson E., Culy M. The Making of a Disciple. *Character Studies in the Gospel of John*. Eugene, USA: Cascade books, 2021. 131 p. URL: https://annas-archive.li/slow_download/d5bc62a840fb0eae8d5f318fed1bbb71/0/0.
11. Lee D. The Symbolic Narratives of the Fourth Gospel. Sheffield, England: JSOT Press, 1994. 270 p. URL: https://annas-archive.li/slow_download/0e28281e77be8feae0aa67d68e47b12a/0/0.
12. Leon-Dufour X. *Letture dell'Evangelo secondo Giovanni*. Cinisello Balsamo, Italy: San Paolo, 2007. 1296 p. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/lettura-dellevangelo-secondo-giovanni-9788821557491.html>.
13. Moloney F. The Faith of Martha and Mary: a narrative approach to John 11,17-40. *Biblica*. 1994. Vol. 75. № 4. P. 471–493. URL: <https://www.jstor.org/stable/42611418>.
14. Thompson M. Lazarus: “Behold a Man Raised Up by Christ”. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 460–472. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
15. O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 487–503. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
16. Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 473–486. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
17. Popp Th. Thomas: Question Marks and Exclamation Marks. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 504–529. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
18. Reinhartz A. Caiaphas and Annas: The Villains of the Piece? *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S.

- Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 530–536. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
19. Resseguie J. A Narrative-Critical Approach to the Fourth Gospel. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 3–17. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/characters-and-characterization-in-the-gospel-of-john-9781472550330-9780567261960-9780567259653.html>.
20. Lee D. Martha and Mary: Levels of Characterization in Luke and John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 197–220. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/characters-and-characterization-in-the-gospel-of-john-9781472550330-9780567261960-9780567259653.html>.
21. Stibbe M. A Tomb with a view: John 11.1-44 in Narrative-Critical Perspective. *New Testament Studies*. 1994. Vol. 40, issue 1. P. 38–54. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0028688500020427>.
22. Thomaskutty J. Reading John 11:1-45 from a post-normal times perspective. *Acta Theologica*. 2022. Vol. 42. № 1. P. 139–157. DOI: <https://doi.org/10.18820/23099089/actat.v42i1.9>.
23. Dennis J. Conflict and Resolution: John 11.47-53 as the Ironic Fulfillment of the Main Plot-Line of the Gospel (John 1.11-12). *Stusien zum Neuen Testament und seiner umwelt (SNTU)* / edit. by A. Fuchs. 2004. P. 23–39. URL: <https://kidoks.bsz-bw.de/frontdoor/index/index/docId/288>.
24. Yamasaki G. Perspective Criticism. Point of View and Evaluative Guidance in Biblical Narrative. Eugene, USA: Cascade books, 2012. 150 p. URL: <https://annas-archive.li/md5/128a121b6da9d427f9e2435e61edaca1>.

REFERENCES:

1. Sviate Pysmo Staroho i Novoho Zavitu. [Holy Scripture of Old and New Testament]. (2008). Translated by I. Khomenko. Kyiv: Misioner. [in Ukrainian].
2. Stetsko, V. Naratyvnyi analiz doslidzhenia Sviatoho Pysma. *Volynskii blahovisnyk*. 2014. №. 2. P. 49–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/volblag_2014_2_6.
3. Yatsyshyn, A. Naratyvnyi analiz Iv. 10,40 – 12,50. *Naukovyi visnyk Ivano-Frankivskoi teolohichnoi akademii «Dobryi Pastyr»: zbirnyk naukovykh prats. Teolohiia*. 2018. Vol. 12–13. P. 131–153. [in Ukrainian]. URL: <http://journal.ifaiz.edu.ua/index.php/gp/issue/view/7/11>.
4. Bazzi C. Vangelo di Giovanni. Testo e commento. Casale Monferatto, Italia: Piemme, 2000. 267 p. DOI: <https://doi.org/10.15581/006.34.13933>.
5. Culpepper R. Anatomy of the Fourth Gospel: A Study in Literary Design. Philadelphia, USA: Fortress Press, 1987. 375 p. URL: <https://ipfs.io/ipfs/bafykbzacedfgslp2obncrmzt2ahldzmlj3znmjvcl6ac73tjdv3i77d yz6vt4?filename=R.%20Alan%20Culpepper%20%20Anatomy%20of%20the%20Fourth%20Gospel%20%282009%29.epub>.
6. Bennema C. Encountering Jesus: Character Studies in the Gospel of John, Second Edition. Minneapolis, USA: Fortress Press, 2014. 364 p. URL:

<https://dokumen.pub/qdownload/encountering-jesus-9781451487497-9781451470062.html>.

7. Calleja J. John 11: Author's stylistic devices and Church Vocabulary. *Melita Theologica*. Malta, 1990. Vol. 41, issue 1. P. 1–14. URL: [https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/36244/1/MT%2c 41%281%29 - A1.pdf](https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/36244/1/MT%2c%2041%281%29%20-%20A1.pdf).
8. Bennema C. A Comprehensive Approach to Understanding Character in the Gospel of John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 36–59. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/characters-and-characterization-in-the-gospel-of-john-9781472550330-9780567261960-9780567259653.html>.
9. Hase L. That We Might Die with Him: Jesus's Death and Resurrection as a Paradigm for Discipleship in Jn 11.1–12.11. *Journal for the Study of the New Testament*. 2024. Vol. 46, issue 3. P. 294–320. DOI: <https://doi.org/10.1177/0142064X231208911>.
10. Watson E., Culy M. The Making of a Disciple. Character Studies in the Gospel of John. Eugene, USA: Cascade books, 2021. 131 p. URL: https://annas-archive.li/slow_download/d5bc62a840fb0eae8d5f318fed1bbb71/0/0.
11. Lee D. The Symbolic Narratives of the Fourth Gospel. Sheffield, England: JSOT Press, 1994. 270 p. URL: https://annas-archive.li/slow_download/0e28281e77be8feae0aa67d68e47b12a/0/0.
12. Leon-Dufour X. Letture dell'Evangelo secondo Giovanni. Cinisello Balsamo, Italy: San Paolo, 2007. 1296 p. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/lettura-dellevangelo-secondo-giovanni-9788821557491.html>.
13. Moloney F. The Faith of Martha and Mary: a narrative approach to John 11,17-40. *Biblica*. 1994. Vol. 75. № 4. P. 471–493. URL: <https://www.jstor.org/stable/42611418>.
14. Thompson M. Lazarus: "Behold a Man Raised Up by Christ". *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 460–472. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
15. O'Day G. Martha: Seeing the Glory of God. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 487–503. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
16. Miller S. Mary (of Bethany): The Anointer of the Suffering Messiah. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 473–486. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.

17. Popp Th. Thomas: Question Marks and Exclamation Marks. *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 504–529. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
18. Reinhartz A. Caiaphas and Annas: The Villains of the Piece? *Character Studies in the Fourth Gospel: narrative approaches to seventy figures in John* / edit. by S. Hunt, F. Tolmie, R. Zimmermann. 2013. P. 530–536. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/character-studies-in-the-fourth-gospel-narrative-approaches-to-seventy-figures-in-john-3161527844-9783161527845.html>.
19. Resseguie J. A Narrative-Critical Approach to the Fourth Gospel. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 3–17. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/characters-and-characterization-in-the-gospel-of-john-9781472550330-9780567261960-9780567259653.html>.
20. Lee D. Martha and Mary: Levels of Characterization in Luke and John. *Characters and Characterization in the Gospel of John* / edit. by Ch. Skinner. 2013. P. 197–220. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/characters-and-characterization-in-the-gospel-of-john-9781472550330-9780567261960-9780567259653.html>.
21. Stibbe M. A Tomb with a view: John 11.1-44 in Narrative-Critical Perspective. *New Testament Studies*. 1994. Vol. 40, issue 1. P. 38–54. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0028688500020427>.
22. Thomaskutty J. Reading John 11:1-45 from a post-normal times perspective. *Acta Theologica*. 2022. Vol. 42. № 1. P. 139–157. DOI: <https://doi.org/10.18820/23099089/actat.v42i1.9>.
23. Dennis J. Conflict and Resolution: John 11.47-53 as the Ironic Fulfillment of the Main Plot-Line of the Gospel (John 1.11-12). *Stusien zum Neuen Testament und seiner umwelt (SNTU)* / edit. by A. Fuchs. 2004. P. 23–39. URL: <https://kidoks.bsz-bw.de/frontdoor/index/index/docId/288>.

*Стаття надійшла до редакції 14.12.2025 р.
Стаття рекомендована до друку 29.12.2025 р.*